

6. Романов Е. С., Потемкина О. Ф. Графические методы в психологической диагностике / Е. С. Романов, О. Ф. Потемкина. – М. : Дидакт, 1992.
7. Сайгушев Н. Я. Рефлексивное управление процессом профессионального будущего учителя : [монография] / Н. Я. Сайгушев. – М. : МПГУ; Магнитогорск : МаГУ, 2002. – 273с.
8. Симонов В. П. Диагностика личности и профессионального мастерства преподавателя : учеб. пособие [для студентов педвуза, учителей и слушателей ФПК] / В. П. Симонов. – М. : Межд. пед. акад., 1995.
9. Сластенин В. А. Преподавание педагогических дисциплин – на технологическую основу / Разработка и внедрение гибких технологий обучения педагогическим дисциплинам. – М. : Прометей, 1991.

Л.М. Сафонік,

*кандидат філософських наук, доцент, докторант,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

КРИЗОВИЙ СТАН СУЧАСНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ ЯК НАСЛІДОК ДИСКУРСУ ЕТНОЦЕНТРИЧНОГО ДОМІНУВАННЯ ТА НАВ'ЯЗУВАННЯ СМИСЛІВ

Сучасна антропологія постала перед новими викликами та загрозами необхідності пошуку нових плюральних, а не універсальних диспозицій. Зміна нарративного дискурсу примушує антропологів шукати модернових шляхів «описування» реальності людини. Т. Гундорова зазначає, що: «... підриваються засади імперської непорушності і стабільності всього західного світу, а біла людина відчуває неспокій, страх, божевілля, занурюючись у «серце тьми» [1, с. 176].

Принцип домінування та спроба нав'язування смислів визначили негативне відношення до антрополога в цілому. Деколонізація в цілому не була сприятлива для білих антропологів, які «... нахабно зазирали в кожну шпарку й наколювали їх, як ото метеликів для колекції, їхніх громадян, що в парадоксальний спосіб поверталися до етноцентричного світобачення... сам той факт, що ми ставимося до раніше колоніально підлеглих народів як до об'єкту вивчення, часто сприймається новими державами як образа, як витончена й порочна форма утвердження вишості білої раси... традиційні зони досліджень, заселені «любими дикунами», ставали все більш і більш важкодоступними» [2, с. 436]. Антропологи, певним чином, стали жертвами процесу деколонізації.

Деколонізація спричинила втрату антропологією об'єкта спостереження. Активне спостереження, яке практикувалося антропологами, вивело цю дисципліну на шлях дещо суб'єктивістського сприйняття досліджуваних ними соціально-культурних явищ. Більше того примітивні суспільства, з допомогою сучасних здобутків технічних засобів та способів комунікації, зазнали докорінних змін, і дослідники, що працюють у польових умовах, зустрічаються з ймовірними об'єктами дослідження, які не відповідають їх уявленню про «іншу» культуру.

Антропологічна криза викликана і тим, що польовий антрополог прагне, з допомогою первісних культур, зрозуміти свій життєвий шлях і визначити власні життєві орієнтири, нав'язуючи первісним народам своє суб'єктивне бачення і розуміння. Напрошується висновок, що насправді білий антрополог, перебуваючи в ментальному полі «чужих» народів, ховався серед «чужих», уникаючи надокучливої цивілізації, шукаючи власний сенс життя.

Антропології варто припинити пошук загальних істин, загальних принципів буття народів. Сучасній антропології варто навчитися говорити не від імені «іншого», а від свого власного, віддавши перевагу розвиненим суспільствам. Антропологія та філософська гуманістика в цілому постали перед необхідністю врахувати гостру критику за традиційність людинознавчих уявлень та притаманний їм зарозумілий антропоцентризм.

Сучасна антропологія та соціологія здатні допомогти сформуватися концепції мультикультурного підходу до освіти та виховання, головною цілю якої допомогти людині оволодіти всією багатоманітністю культурних моделей, що сприятиме інтеграції їх у глобальну цивілізаційну спільноту. Увага до антропологічних студій створює оптимальні умови для розвитку особистості, пошуку буттєвих смислів та сенсожиттєвих орієнтирів. Грунтуючись на засадах принципу толерантності та взаємоповаги, антропологія сприяє розповсюдженню в суспільстві погляду, який заперечує домінуючу модель взаємовідносин у суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гундорова Т. Модернізм в ситуації «кінця постмодернізму» або дискусія навколо інших модернізмів (словянська перспектива) [Текст] / Тамара Гундорова // Науковий збірник Українського Вільного Університету. – Мюнхен, 2014. – Т. 19. – С. 164–180
2. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки [Текст] / Жаклін Рюс ; [пер. з фр. В. Шовкун]. – К. : Основи, 1998. – 669 с.

*Н.І. Серебряннікова,
кандидат історичних наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет,
м. Одеса, Україна*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙНОЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку етнологічної науки при проведенні польових досліджень фахівці ставлять перед собою наступне запитання, яке сформулювала О. Є. Левкієвська: «Що ми збираємо, яким чином ми це робимо, та що ми отримуємо в результаті? Чи адекватно відображає цей матеріал автентичну народну традицію?».

Під час обговорення проблематики і методики польових досліджень, як правило, акцентується увага на передбачуваній вірогідності й об'єктивності польових матеріалів, термінологічних дискусіях а також дискусій з приводу коректності взаємин «дослідника» і «інформанта». Ми в своїй роботі, крім цих проблем підніmemo й проблему специфіки регіональних досліджень стосовно народної лікувальної практики Південного регіону України, тим більше, що найбільш продуктивним дослідження є в зонах активних міжетнічних контактів і взаємовпливів. До таких регіонів, і належить Південь України, що характеризується поліетнічним складом й досвідом спільного проживання представників різних національних груп.

Історія дослідження народної медичної практики слов'ян свідчить про те, що методики збору польового матеріалу та його інтерпретації залежали від тих завдань, які ставили перед собою дослідники а також від кон'юнктури етнографічної науки.

Вивченню народної медицини вчені систематично стали приділяти увагу ще з середини ХІХ ст. Це знайшло відображення в великій кількості програм та запитальників, статей, спеціальних досліджень. В них розглядалися різні аспекти даної проблеми, а саме: етіологія захворювань, методи лікування, замовляння тощо. Період з 1920-х рр. по 70–80 - ті рр. ХХ ст. у вивченні народної медичної практики характеризувався відносним затишшям. А в тих, дослідженнях, що проводились та результати яких були опубліковані, основна увага приділялась раціональним аспектам народної лікувальної практики. В той же час для фольклористів об'єктом дослідження виступала лише усна народна творчість, тобто замовляння. З 1970–80 - х рр. зацікавлення до цієї теми як з боку фахівців, так і з боку суспільства посилювалось. Воно спровокувало цілу низку публікацій та досліджень стосовно народної медицини, як описового, так і аналітичного характеру.

З 90-х рр. ХХ ст. піднялась нова хвиля наукового інтересу в галузі традиційної медичної практики, в тому числі на території Південно-Західної України.

Польові дослідження народної лікувальної практики, які проводились на території Південно-Західної України протягом до таких українських сіл - **Десантне** (Галілешти), **Шевченкове** (Карамахмед) Кілійського району, **Ларжанка** Ізмаїльського району, **Новокостянтинівка** (Костянтинівка, Тарасівка), **Гаївка** (Гаївка, Толстуха, Болгарка) Роздільнянського району; російських сіл – **Василівка** (Васильєвка, Подковка), **Приморське** (Жебріяни) Кілійського району, **Нова Некрасівка** (Кугурлуй), **Муравльовка** Ізмаїльського району; болгарських сіл – **Суворове** (Шикірлі-Китай) Ізмаїльського району, **Городне** (Чійшія), **Владичень** (Імпущита), **Василівка** (Вайсал) Болградського району, **Євгенівка** Тарутинського району; болгаро-гагаузьких сіл – **Червоноармійське** (Кубей) Болградсь-